

VASILE MAN – IUBIREA RELEVATĂ
Revelația iubirii (Editura Gutenberg, Arad, 2018)

Anton ILICA

Nu se cade să cauți motivul pentru care sentimentul de iubire al poetului Vasile Man curge învolburat printre cuvintele sale încărcate de lumină; el cântă locuind fericit în cuvinte, îmbrățișează cerul coborât în suflet și înfloresce la zâmbetul luminii din fereastră. Constat însă că încă de la primele "versuri" publicate în volumul *În preajma ta* (1981) până la recentele *Revelații (ale) iubirii* (2018), "cartea sa de vizită" creionează fiecărui moment al vieții predestinarea *cuvântului* ca haină posibilă a cugetului. Cine-și alege cuvântul să-l mărturisească se regăsește într-o statornică afecțiune. Entuziast și efervescent, fericit a scormoni într-o idee, bucuros în preajma exercițiului spiritual și al rodirii sentimentale, **VASILE MAN** are în vene privilegiul fascinației de a se regăsi în mesajele purității hieratice. Iar o asemenea priveliște selfică, deviată din răspunsul oblic al oglinzii sale în care se privește, îi mărturisește că lumina – pardon Lumina ! – s-a cuibărit în cuvintele textelor sale lirice, producând oricând și oricum revelații. Adică mistere. Mistere găbuite între faldurile neluminate ale Luminii, de unde respiră în arome tari iubirea, fante divine, în "*Cuvinte care zidesc*" (2006) și "*Nu doar duminică*" (2001), ci în întreg "*Misterul vieții*" (2017).

Târgmureșean, ivit în viață în preajma lunii înfloririlor din mai, într-un an național bogat în avuții și zămislitor de ideologii (1936), Vasile a ajuns profesor în Arad, după studii teologice și filologice. Activ și implicat, a crezut în "*Puterea cuvântului*" (1981) și în "*Renașterea prin educație*" (1999), scriind despre "*Școli arădene*", I (2002), II (2003), elaborând (și colaborând) la "*Dicționarul scriitorilor arădeni*" (2009), precum și la apariția revistei universitare europene de filologie *Studii de Știință și Cultură* (2005). A fost omagiat, distins, premiat și "prezentat" în dicționare locale, găsind de fiecare dată calea de a se construi cultural pe sine, de a avea pe portativul spiritualității arădene un loc, din care, la un inventar oricât de exigent, nu poate fi exclus. **VASILE MAN** are temeiuri pentru o vizibilitate ontologică (și antologică), fiind un valoros personaj al literaturii contemporane arădene și o conștiință implicată în comportamentul în care se distilează viitorul acesteia.

Revelația iubirii (Editura Gutenberg, Arad, 2018) este "*o carte de admirație a frumuseții sufletești*", după cum însuși scrie deasupra semnăturii ca autograf. Neologismul din titlu, provenit din verbul "*a revela*", înseamnă "*a dezvălui*", "*a dezvolta*", iar "*a releva*" (verbul utilizat de noi în titlu ca paronim) are înțelesul uzual "*a pune în evidență*", "*a marca*". Filosofic, verbul "*a revela*" (la Blaga, de ex.) capătă sensul de a descoperi fațetele unui mister, adâncind și mai mult tainele acestuia ("*cunoașterea pură a unei transcendențe*", după afirmația lui L. Blaga). În acest sens, *revelația iubirii* pune în paranteză semantica iubirii și – copleșit de admirație – autorul trece prin această sursă de desfătare umană, dându-i o dimensiune transcendentă, trecând adică dincolo de marginile îngăduite ale creionării feminității. De altfel, întrebat despre iubirea senectuții, autorul răspunde prin vers:

”Poezia
este frumusețea sufletească
ascunsă
într-o lacrimă de lumină” .

Cu toate că iubirea tinde să inunde o amplă dimensiune cosmică, chiar și un cititor - nedat cu parfum filosofic - regăsește, se izbește de un personaj ... feminin. Autorul îl ascunde în metafore și declarații genezice (”un înger”, ”Lumina Mea”, ”m-a chemat să scriem împreună despre frumusețea sufletească a dragostei” ”...frumusețea dumnezeiască a dragostei ce ne poartă sufletul în veșnicii luminii” (pp. 6, 7). Cine este ”Lumina Mea” (V. Man este blagian în multe lirice, inclusiv în primul text ”**Poemul luminii**”)? Ea este ”o primăvară a iubirii”, ”harul divin al unei rugăciuni”, desenatoare ”cu lacrimi de rouă”, ”frumusețea sufletească”, ”o duminică”, ”frumusețea îmbrățișării”; este ”binecuvântare divină”; este prezentă în ”**Cartea noastră**”, care cuprinde ”toate cuvintele din asemănarea noastră sufletească”, în care îmbrățișările sunt ”semne de carte”, iar ”trandafirii au înflorit în inima ta”. Ea e cea dorită ”să scriem împreună întreaga frumusețe sufletească” rămasă dintr-o îmbrățișare. Șapte **portrete** completează imaginea ei ca simbolistică a ”frumuseții sufletești”: **Rugăciune, Duminică, Poezie, Iubirea, Viața, Lumina, Frumusețea**. În fine, sufăr de naivitate dacă scormonesc - în considerațiile de mai sus - o imagine feminină reală, palpabilă, veroniană și fermecătoare. Există aleaturi psihologice și filologice că lirismul erotic este inspirat de o muză, fie ea Beatrice, Laura, Veronica ori Cornelia. Chestiunea nu se pune pentru a identifica vreun desen feminin în inspiratoarea sistemului sufletesc al autorului, ci în modalitatea în care acesta - cântărețul - interpretează rezonanța simfoniei erotice. Iar când pomenim de ”modalitate” intrăm deja în stil, în manieră. De la versul văcăreștian ”**într-o grădină ...**” până la blagianul ”*setos își beau mireasma ...*”, iubirea a fost reprezentată în filosofări și înfățișări tot mai cosmetizate, dar purtând altă haină și altă culoare.

Cum procedează autorul volumului **Revelația iubirii**? Vasile Man trăiește clipa și o reprezintă ca o străfulgerare care-i luminează ficțiunea. Fiecare poem se încropește într-o metaforă care tinde să se sublinieze într-o alegorie:

”Frumusețea sufletească (...)
o port cu mine
peste tot
ca pe cel mai frumos dar
al asemănării noastre” . (**Asemănări**)

Intersecția în imaginar a mai multor planuri existențiale justifică afirmația de mai sus:

”Într-un concert sublim
de viori
dansează prin suflet
lumina iubirii
Tu ascuți,
admirând,
în gând,
frumusețea trandafirilor
din grădina
unui dor” . (**Concert**)

A se citi, în acest sens, liricele *Când te rogi, Cu un zâmbet, Gândurile noastre, Îmbrățișări, Fără tine* etc.

Trei motive am identificat spre a susține armătura, adică a unității volumului: *lumina*, *dorul* și *trandafirul*. Repetiția obsedată în formulări variate se înșurubează terapeutic în mentalul cititorului, pregătindu-i parcă inserția însoțitoare într-o a doua tinerețe. Autorul pomenește de "poem de dragoste", "gânduri îmbrățișate", "stele de dor desenate de tine pe cerul frumuseții sufletești ...", "catedrala dorului", "florile așteaptă toată noaptea sărutarea luminii", "strălucește o lacrimă pe un fir de trandafir ce îl porți în dreptul inimii" etc.

Volumul *Revelația iubirii* este alcătuit din poeme de dragoste, încărcate de frumuseți scânteietoare, fulgurante, ce se destind într-o alcătuire lirică sub forma unor rugăciuni. Fiecare poem are savoarea încântării, animată de un adânc și fascinant sentiment de iubire, contribuind la îmbogățirea evantaiului de lirice erotice. Unele au aceeași contabilitate sentimentală din *Cântarea cântărilor*, altele au strălucirea filosofică a meditațiilor poematice blagiene, iar toate la un loc construiesc un frumos buchet, puternic aromat de polenul cel mai fin al florilor din poienele montane.

Prin acest volum, **VASILE MAN** escaladează lirismul de iubire dându-i dimensiuni sincere, pure, profunde și tâlcuitoare. Prin iubire, poetul și-a regăsit cadența vieții, iubirea îi încarcă elanul existențial, astfel că Vasile Man și-a câștigat dreptul de a se înșirui în rândul celor ce-au făcut din iubire o revelație.

